

Міністерство освіти і науки України

**Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»**

Факультет філології, психології та педагогіки

Кафедра психології та педагогіки

Спеціальність 053 «Психологія»

Очна форма навчання 2 курс другого (магістерського) рівня вищої освіти

КВАЛІФІКАЦІЙНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

**«ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЕМОЦІЙНОГО СТАНУ
СЛАБОЗОРИХ ПЕРШОКЛАСНИКІВ»**

Виконала студентка гр. 601-ФП

_____ 2025 р.

_____ Гета Алла Володимирівна

Керівник кваліфікаційної роботи

_____ 2025 р.

_____ к.пед.н., доцент

Гришко Ольга Іванівна

Робота допущена до захисту:

В.о. завідувача кафедри психології та педагогіки Клевака Л. П.

_____ 2025 р. _____ (підпис)

Полтава, 2026

**Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія
Кондратюка»**

Факультет **філології, психології та педагогіки**

Кафедра **психології та педагогіки**

Ступінь вищої освіти: **магістр**

Спеціальність: **053 «Психологія»**

ЗАТВЕРДЖУЮ
В.о. завідувача кафедри
Л. П. Клевака

« _____ » _____ 2025 року

ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ
Гета Аллі Володимирівні

1. Тема роботи **«Особливості психоемоційного стану слабозорих першокласників»**
керівник роботи – **Гришко О. І., к.пед.н., доцент**
затверджена наказом закладу вищої освіти від «03» вересня 2025 року
№ 1015-ф,а.
2. Строк подання студентом роботи «19» грудня 2025 р.
3. Вихідні дані до роботи: навчальна, наукова, довідкова і методична література, фахові періодичні видання, інші інформаційні ресурси.
4. Зміст кваліфікаційної роботи
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПСИХОЕМОЦІЙНОГО СТАНУ СЛАБОЗОРИХ ПЕРШОКЛАСНИКІВ
1.1. Психоемоційний стан як наукова категорія у сучасній психології
1.2. Характеристика прояву слабозорості у першокласників
1.3. Особливості психоемоційного стану слабозорих першокласників
Висновки до першого розділу
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ, МЕТОДИ ТА МЕТОДИКИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПСИХОЕМОЦІЙНОГО СТАНУ СЛАБОЗОРИХ ПЕРШОКЛАСНИКІВ
2.1. Характеристика вибірки та умови проведення дослідження
2.2. Огляд та обґрунтування методик емпіричного дослідження
2.2.1. Методика «Тактильні фігурки» (модифікована)

2.2.2. Методика ДАМ (за Вісковатовою Т. П.)

2.2.3. Методика САН (модифікована)

2.4. Методи статистичної обробки та інтерпретації результатів

РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ ТА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ ПСИХОЕМОЦІЙНОГО СТАНУ СЛАБОЗОРИХ ПЕРШОКЛАСНИКІВ

3.1. Організація емпіричного дослідження

3.2. Порівняльний аналіз показників психоемоційного стану слабозорих і нормально зрячих першокласників

3.3. Порівняльний аналіз показників психоемоційного стану слабозорих першокласників до і після дослідження

3.4. Узагальнення та обговорення результатів емпіричного дослідження

Висновки до третього розділу

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

Додаток А. Модифікована методика «Тактильні фігурки»

Додаток Б. Методика ДАМ (дерево – автопортрет – місцевість) (за Вісковатовою Т. П.)

Додаток В. Модифікована методика САН (самопочуття – активність – настрої)

5. Перелік графічного матеріалу: 20 таблиць, презентація до роботи – 23 слайди.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1	Гришко О. І., к.пед.н., доцент		
2	Гришко О. І., к.пед.н., доцент		
3	Гришко О. І., к.пед.н., доцент		

7. Дата видачі завдання – 01.09.2025 року.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів (роботи)	Примітка
1.	Вивчення нормативних та інструктивних матеріалів, спеціальної літератури, періодичних видань.	упродовж терміну виконання кваліфікаційної роботи	

2.	РОЗДІЛ 1. Збір теоретичного матеріалу, аналіз наукових джерел із теми кваліфікаційної роботи, написання розділу.	1.09.25–19.09.25	
3	РОЗДІЛ 2. Огляд і обґрунтування вибору психодіагностичних методик, характеристика обраних методик, написання розділу.	22.09.25–26.09.25	
4.	РОЗДІЛ 3. Проведення емпіричного дослідження, написання розділу, оформлення графічної частини.	29.09.25–24.10.25	
5.	Формування загальних висновків і рекомендацій із зазначенням перспектив подальших досліджень, оформлення роботи.	27.10.25–21.11.25	
6.	Представлення роботи на кафедрі, перевірка на плагіат, рецензування, написання доповіді для захисту в ЕК	1.12.25–19.12.25	

Студентка _____ Гета А. В.

Керівник роботи _____ Гришко О. І.

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна магістерська робота «Особливості психоемоційного стану слабозорих першокласників» присвячена дослідженню особливостей психоемоційного стану слабозорих першокласників, що залишається актуальною проблемою сучасної психології та початкової освіти. Особлива увага приділена аналізу специфіки емоційної чутливості, тривожності, внутрішньої напруженості та адаптивних можливостей дітей із порушеннями зору на початковому етапі навчання, а також оцінці ефективності цілеспрямованого корекційного впливу на їхній психоемоційний стан.

У першому розділі роботи розглянуті теоретико-методологічні засади дослідження. Була проаналізована сутність психоемоційного стану як наукової категорії, його складові та значення для розвитку дитини. Особлива увага приділялась характеристиці проявів слабозорості у першокласників, які не лише обмежують функціональні можливості сприйняття, а й виступають важливим чинником формування емоційних реакцій, соціальної взаємодії та когнітивної активності дітей. Проаналізовані сучасні дослідження щодо психоемоційних особливостей слабозорих дітей. На підставі огляду літератури визначена наукова актуальність дослідження, оскільки питання комплексної психологічної оцінки та підтримки психоемоційного стану слабозорих першокласників досліджено недостатньо.

Другий розділ присвячений організації дослідження, характеристиці вибірки та методичних основ роботи. Обґрунтований вибір методології та інструментарію. Для оцінки психоемоційного стану використовували комплекс методик: модифіковану методику «Тактильні фігурки», методику ДАМ та методику САН. Детально описані процедура проведення, критерії оцінки та способи інтерпретації результатів. Особлива увага приділена стандартизації процедур і використанню підходів, які враховували вікові та сенсорні особливості учасників, що забезпечило достовірність і надійність результатів. Також обґрунтований зміст і засоби цілеспрямованого

корекційного впливу на досліджуваних з метою корекції психоемоційного стану слабозорих першокласників, який включав комплексну роботу з дітьми, що поєднувала сенсорні, ігрові та психолого-педагогічні засоби.

У третьому розділі наведені результати дослідження та їх інтерпретація. Проведений порівняльний аналіз показав, що психоемоційний стан слабозорих першокласників відрізняється підвищеною чутливістю, більшою тривожністю та емоційною лабільністю порівняно з дітьми з нормальним зором. Виявлено, що цілеспрямований корекційний вплив сприяв покращенню психоемоційної стабільності дітей, зменшенню тривожності, внутрішнього дискомфорту та спонтанної агресивності. Корекційний вплив здійснювався через систематичну роботу з тактильними об'єктами, індивідуальні та групові завдання на розвиток емоційної чутливості та адаптивних навичок, а також створення безпечного та підтримувального психологічного середовища. У результаті учасники експериментальної групи показали позитивну динаміку

У висновках визначено, що проведена корекційна робота підтвердила ефективність цілеспрямованого впливу на психоемоційний стан слабозорих першокласників. Виявлено, що систематичні корекційні заходи сприяли підвищенню психоемоційної стабільності та розвитку адекватної емоційної чутливості. Результати дослідження засвідчили, що більшість дітей експериментальної групи демонструвала помітні позитивні зміни у взаємодії з оточенням, стабілізації емоційної експресії та конструктивному реагуванні у навчальних і соціальних ситуаціях. Отримані дані підкреслюють значущість систематичної психолого-педагогічної підтримки слабозорих учнів та можуть бути використані практичними психологами, педагогами та батьками для створення сприятливого та безпечного освітнього середовища, що забезпечує психоемоційне благополуччя та соціальну адаптацію дітей із сенсорними обмеженнями.

ABSTRACT

The Master's work entitled "*Features of the Psychoemotional State of Visually Impaired First-Graders*" dedicated to the study of the psychoemotional characteristics of visually impaired first-grade students, which remains a relevant issue in contemporary psychology and primary education. Special attention was given to analyzing the specifics of emotional sensitivity, anxiety, internal tension, and adaptive capacities of children with visual impairments at the initial stage of schooling, as well as evaluating the effectiveness of targeted corrective interventions on their psychoemotional state.

The first chapter addressed the theoretical and methodological foundations of the research. The essence of the psychoemotional state as a scientific category, its components, and its significance for child development were analyzed. Particular attention was paid to the characteristics of visual impairment manifestations in first-graders, which not only limit functional perception abilities but also act as a significant factor influencing emotional responses, social interaction, and cognitive activity. Contemporary studies on the psychoemotional features of visually impaired children were examined. Based on the literature review, the scientific relevance of the study was established, as the issue of comprehensive psychological assessment and support for the psychoemotional state of visually impaired first-graders has been insufficiently explored.

The second chapter focused on the organization of the research, the characteristics of the sample, and the methodological foundations of the study. The choice of methodology and instruments was justified. To assess the psychoemotional state, a set of methods was employed, including the modified *Tactile Figures* method, the DAM method, and the SAN method. The procedures, evaluation criteria, and approaches to result interpretation were described in detail. Special attention was paid to the standardization of procedures and the use of approaches that considered the participants' age and sensory characteristics, ensuring the validity and reliability of the results. The content and means of

targeted corrective interventions aimed at adjusting the psychoemotional state of visually impaired first-graders were also justified, which included comprehensive work with children combining sensory, play-based, and psycho-pedagogical techniques.

The third chapter presented the results of the study and their interpretation. Comparative analysis revealed that the psychoemotional state of visually impaired first-graders was characterized by heightened sensitivity, increased anxiety, and emotional lability compared to children with normal vision. It was found that targeted corrective interventions contributed to improvements in emotional stability, reductions in anxiety, internal discomfort, and spontaneous aggression. The corrective work was implemented through systematic engagement with tactile objects, individual and group tasks aimed at developing emotional sensitivity and adaptive skills, as well as creating a safe and supportive psychological environment. As a result, participants in the experimental group demonstrated positive developmental dynamics.

The conclusions highlighted that the conducted corrective work confirmed the effectiveness of targeted interventions on the psychoemotional state of visually impaired first-graders. It was revealed that systematic corrective measures facilitated the enhancement of psychoemotional stability and the development of adequate emotional sensitivity. The study results showed that most children in the experimental group exhibited noticeable positive changes in interaction with their environment, stabilization of emotional expression, and constructive responses in learning and social situations. The findings underscore the importance of systematic psycho-pedagogical support for visually impaired students and can be applied by practicing psychologists, educators, and parents to create a supportive and safe educational environment that ensures the psychoemotional well-being and social adaptation of children with sensory limitations.